

Sygn. akt: III U 796/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2014r. w O.

sprawy z odwołania K. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 27.08.2014r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. T. prawo do emerytury począwszy od dnia 13.08.2014r.;
2. stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.08.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił K. T. prawa do emerytury.

K. T. wniosła odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że udowodniła 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Wskazując na powyższe wniosła o zmianę decyzji i przyznanie jej prawa do emerytury. Pełnomocnik odwołującej w piśmie procesowym z dnia 27.09.2014r., przywołując stosowne orzecznictwo Sądu Najwyższego podniósł, że ZUS niezasadnie wyłączył odwołującej ze stażu pracy w szczególnych warunkach okresy zwolnień lekarskich.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że K. T. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nie udokumentowała 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. ZUS na podstawie przedłożonych świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach uznał

odwołującej staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 10 miesięcy i 17 dni wyłączając z tego okresu okresy przebywania na zwolnieniach lekarskich.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i zostało przez Sąd uwzględnione.

K. T. urodziła się dnia (...) Zatem podstawą ubiegania się przez nią o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31.12.1948r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 20-letni okres składkowy i nieskładkowy dla kobiet, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przedmiotem sporu w przedmiotowej sprawie było jedynie czy odwołująca wykazała 15 letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Pozostałe przesłanki wymagane do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury nie były przez ZUS kwestionowane.

Na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracy K. T. złożyła świadectwa wykonywania pracy w szczególnych. Pierwsze datowane na 11.06.2003r. (vide k. 11 akt emerytalnych), z którego wynika, że w okresie od dnia 03.10.1977r. do 05.03.1978r. w Zakładach (...) w K. (obecnie (...) S.A. w K.) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała na stanowisku robotnika pomocniczego prace w fabrykach tytoniu: obsługa komór fermentacyjnych oraz prażarek w przemyśle tytoniowym, wymienione w Dziale X poz. 4 wykazu A, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. Drugie datowane również na 11.06.2003r. (vide k. 10 akt emerytalnych), z którego wynika, że w okresie od dnia 06.03.1978r. do 19.08.1978r. w Zakładach (...) w K. (obecnie (...) S.A. w K.) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała na stanowisku robotnika pomocniczego prace w fabrykach tytoniu: przenoszenie, sortowanie i rozdrabnianie tytoniu, wymienione w Dziale X poz. 3 wykazu A, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. Odwołująca złożyła również świadectwo z dnia 19.05.2014r., z którego wynika, że w (...) – Elektrownie S.A. w O. w okresie od 01.10.1984r. do 30.06.2013r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy pracach zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związanych z utrzymaniem ruchu pociągów wymienione w wykazie A dziale VIII Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

Powyższe świadectwa zostało uznane przez ZUS. Ustalając wymiar stażu pracy w szczególnych warunkach ZUS wyłączył jednak okresy pobierania zasiłku chorobowego (vide: pismo organu rentowego z 28.10.2014r. k. 21 akt sądowych). Nieuwzględnienie powyższych okresów spowodowało przyjęcie przez ZUS, że odwołująca nie legitymuje się niezbędnym wymiarem stażu ubezpieczenia w szczególnych warunkach, a tym samym nie nabyła prawa do żądanego świadczenia.

Powyższe stanowisko organu rentowego było błędne. W okolicznościach niniejszej sprawy, uzasadnionym było bowiem zaliczenie również i okresów niezdolności do pracy do stażu pracy w szczególnych warunkach. Wprawdzie literalna treść art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, mogłaby potwierdzać stanowisko

organu rentowego, jednakże nie można pominąć ugruntowanego już w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego poglądu, zgodnie z którym, wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. określonego w art. 184 ww. ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004r. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2011 r. (I UK 12/11) stwierdził, że zastosowanie w/w przepisu (wprowadzonego ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw Dz. U. 2004.121.1264) jest uzasadnione jedynie wobec tych osób, które przed dniem jego wejścia w życie tj. przed 1 lipca 2004 r., nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury wynikających z art. 184 ust. 1 ustawy. Prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje bowiem temu ubezpieczonemu, który spełnia warunki określone w tym przepisie, niezależnie od tego, kiedy osiągnął wiek przewidziany w art. 32 tej ustawy. Jednocześnie wyłączenie okresów zwolnień lekarskich i urlopów macierzyńskich wynika tylko i wyłącznie z art. 32 ust. 1a pkt 1, który datą nawiązuje do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991r. o rewaloryzacji emerytury i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw. Wówczas okres pracy w szczególnych warunkach obejmował zarówno okresy składkowe, jak i okresy nieskładkowe, jeżeli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę, zatem zaliczało się również min. okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy przypadające po dniu wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent. Zatem na gruncie przepisów prawa (z wyłączeniem właśnie art. 32 ust. 1a pkt 1), w tym i § 2 rozporządzenia, nie ma przeszkód do uwzględniania także zwolnień lekarskich czy urlopów macierzyńskich. A jak już wyżej wspomniano stosowanie w/w przepisu w stosunku do ubezpieczonych, którzy w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli pełny staż ubezpieczeniowy, w tym wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego, jest wyłączone. Wymaganie bowiem od takich osób dodatkowo warunku osiągnięcia przed dniem 1 lipca 2004 r. odpowiedniego wieku emerytalnego byłoby zbyt daleko idące. Uzasadniając powyższe Sąd Najwyższy wskazał, że pomijałoby się wówczas ochronę prawa tymczasowego, ukierunkowanego na przyszłe świadczenia. Sytuacja osób wymienionych w art. 184 polega właśnie na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. W art. 184 ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Dlatego też, jak podkreślił Sąd Najwyższy, wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Wymaganie od osób, które spełniły w dniu 1 stycznia 1999 r. warunki dotyczące stażu ubezpieczenia dodatkowo warunku osiągnięcia przed dniem 1 lipca 2004 r. przewidzianego w art. 32 ustawy wieku należy uznać za zbyt daleko idące, pomijające ochronę prawa tymczasowego, ukierunkowanego na przyszłe świadczenia.

Przekładając powyższe rozważania na okoliczności niniejszej sprawy, nie może budzić wątpliwości, że staż pracy w szczególnych warunkach K. T. winien być ustalony bez wglądu na treść art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy, a więc z uwzględnieniem okresów nieskładkowych wyszczególnionych w piśmie procesowym organu rentowego z 28.10.2014r. (vide k. 21 akt sądowych) tj. winien być liczony od 03.10.1977r. do 19.08.1978r. i od 01.10.1984r. do 31.12.1998r. Powyższe prowadzi do przyjęcia, że odwołująca posiada na 1 stycznia 1999 r. ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach (tj. łącznie 15 lat, 1 miesiąc i 17 dni), a tym samym spełnia kwestionowaną przez ZUS przesłankę konieczną do nabycia prawa do emerytury.

K. T. spełniła też pozostałe warunki wymagane do nabycia prawa do spornego świadczenia. Ukończyła 55 lat, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 20 lat, 11 miesięcy i 16 dni oraz nie jest członkiem OFE. Z tych względów Sąd uznał, że K. T. spełniła wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w oparciu o art. 184 powoływanej na wstępie ustawy i przyznał jej prawo do emerytury począwszy od dnia 13.08.2014r. stosownie do treści art. 129 ust.1

ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Dopiero tego dnia odwołująca spełniła ostatnią konieczną przesłankę do nabycia wcześniejszej emerytury tj. ukończyła 55 lat.

Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na mocy art.477¹⁴§2 kpc jak w pkt. 1 wyroku.

Stosownie do treści art.118 ust.1 a ww. ustawy – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie istnieją podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ rentowy na dzień wydania zaskarżonej decyzji dysponował wszelkimi danymi niezbędnymi do ustalenia K. T. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Nieprzyznanie tego świadczenia wynikało wyłącznie z dokonania błędnej wykładni przepisów prawa, które nie może znaleźć usprawiedliwienia wobec utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska co do zastosowania art. 32 ust. 1a ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla osób, które dochodzą tego prawa na podstawie art. 184 ustawy. W związku z tym istniały podstawy do uznania, że opóźnienie w przyznaniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Wobec powyższego Sąd orzekł na mocy art.118 ust.1a ww. ustawy jak w pkt. 2 wyroku.